

แนวคิดการสร้างสรรค์ทางซออุและกระบวนการ ถ่ายทอดสำหรับ การประกวดดนตรีไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรณีศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์

Creative Concepts in Saw U Solo Compositions for Thai Music
Competitions for Elementary and Secondary Students:
A Case Study of Assistant Professor Amnat Boonanon, PhD
(Received: 19 February 2024; Revised: 23 August 2024; Accepted: 27 August 2024)

นนทพัทธ์ วงศ์มูล^[1]

Nontaphat Wongmoon

ธรณีส หินอ่อน^[2]

Tharanat Hin-on

บทคัดย่อ

วิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) ศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซออุที่ใช้สำหรับการประกวด 2) ศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยวซออุสำหรับการประกวดในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์ งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพจากการวิเคราะห์สามารถสรุปผลวิจัยได้ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

การสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซออุสำหรับการประกวดในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์ พบว่า เป็นการแสดงถึงภูมิปัญญาของผู้สร้างสรรค์ทางเดี่ยวในการสร้างสรรค์ให้ทางเดี่ยวมีความเป็นเลิศในทุกมิติ ทั้งยังต้องสร้างสรรค์ทางให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนให้เห็นถึงความเป็นเลิศของผู้เรียนผ่านการบรรเลง ซึ่งได้เป็นหลักแนวคิด 3 ประการ ได้แก่ 1. ถ่ายทอดอารมณ์เพลงและความหมายได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ 2. สำนวนกลอนที่มีชั้นเชิงตามจริตของซออุ 3. กลวิธีในการบรรเลงที่เหมาะสม และได้แนวทางการสร้างสรรค์ ดังนี้ 1. ชั้นศึกษาวิเคราะห์ ดีความบทเพลง 1.1 ศึกษาบริบทของ

^[1] นักศึกษาหลักสูตรดุริยางคศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรีและการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Graduate Student of Music Program, Faculty of Fine and Applied Arts, Khon Kaen University,
E-mail: ntpwm2541@gmail.com

^[2] รองศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาดนตรีและการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
Associate Professor, PhD., Department of Music and Performing Arts, Faculty of Fine and Applied Arts,
Khon Kaen University, E-mail: tharanat@kku.ac.th

เพลง 1.2 วิเคราะห์บทเพลงตามองค์ประกอบของดนตรี 1.3 ดีความบทเพลง และ 2. ขึ้นสร้างสรรค์ทางเดี่ยว

กระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยวซอู้ พบว่ามีกระบวนการถ่ายทอดทั้งหมด 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ประเมินผู้เรียน 2.ปรับพื้นฐาน 3.ถ่ายทอด และ 4.ฝึกซ้อม

คำสำคัญ: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์ ซอู้ เพลงเดี่ยว การประกวดดนตรีไทย

Abstract

The objectives of this research are as follows: 1) Study the creative guidelines for the Saw-u Solo used for contests. 2) Study the process of transmitting Saw-u Solo used for contests. This research is qualitative. The researcher has studied and analyzed, which can summarize the research results according to the objectives. As follows:

The creation of a Saw-u Solo song for a contest at the primary school and secondary school level of Assistant Professor Dr. Amnat Boonanon found that it is a demonstration of the wisdom of the creator of a solo song to creativity. Let the solo song have excellence in every dimension. We must also create a path suitable to the potential of the learners to show their excellence through playing. This has resulted in 4 main concepts: 1. Conveying the emotion of the song and its meaning completely correct. 2. Poetry expressions that have skill according to Saw-U's spirit. 3. Appropriate playing strategies 4. Neat, elegant, and have creative guidelines as follows: 1. Steps to study, analyze, and interpret the song: 1.1 Study the context of the song. 1.2 Analyze the song according to its musical elements. 1.3 Interpret the song, and 2. Solo song creative step.

The results of the study of the Saw-u Solo transmission process revealed that there were 4 steps in the transmission process: 1. Evaluate students, 2. Basic adjustment, 3. Transmission, and 4. Practice and give advice.

Keywords: Assistant Professor Dr. Amnat Boonanon, Saw-u, Solo song, Thai Music Competition

บทนำ

การประกวดเดี่ยวซออุ้มมีการจัดการประกวดขึ้นในทุกเวทีการประกวด เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถในการบรรเลงเดี่ยวซอเข้าร่วมแสดงฝีมือและศักยภาพของผู้เข้าประกวด ซึ่งตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อการตัดสินใจตัดสินการประกวดเช่นเดียวกับการประกวดเดี่ยวของเครื่องดนตรีประเภทอื่นนั่นคือ “ทาง” ดังที่ พูนพิศ อมาตยกุล (2531, น.12) กล่าวว่า “สมัยก่อนทางเดี่ยวเขามีไว้วัดความสามารถกันและกัน นอกจากจะวัดความสามารถของผู้เดี่ยวแล้ว ยังสามารถวัดความสามารถของครูผู้เป็นเจ้าของทั้งเตียนนั้นอีกด้วย นอกจากนี้ อาจจะใช้เป็นเครื่องมือสำหรับทดสอบความรู้ความสามารถกันได้อีกอย่างหนึ่งด้วย” ดังนั้นผู้เข้าประกวดต้องอาศัยทางเดี่ยวซออุ้มในการประกวดที่ดี ซึ่งต้องถูกรังสรรค์ขึ้นโดยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญในการบรรเลงซออุ้ม ในการได้มาซึ่งทางที่เหมาะสมและแสดงถึงเอกลักษณ์อันเป็นจิตวิญญาณของซออุ้ม พร้อมทั้งสอดคล้องกับบริบทของบทเพลงที่ใช้บรรเลง เป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้ผู้เข้าประกวดสามารถเพิ่มคะแนนบวกจากคณะกรรมการตัดสินและการคว้าชัยชนะจากการประกวด

ปัญหาระหว่างนักเรียนในฐานะเยาวชนผู้มีความต้องการในการประกวดเดี่ยวซออุ้มกับเวทีการประกวดที่เปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถในการเดี่ยวซออุ้มเข้าร่วมชิงชัยชนะ คือ ปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวเฉพาะทางของซออุ้มในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา เหตุการณ์ลักษณะนี้เป็นเรื่องที่พบได้บ่อยของวงการดนตรีไทยในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ สำหรับโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนรวมถึงภาคเหนือตอนล่างต่างก็ประสบปัญหาการขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านซออุ้มเช่นเดียวกัน แต่ภายหลังพื้นที่ดังกล่าวได้คลี่คลายปัญหาการขาดแคลนบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของซออุ้ม โดยการขอความอนุเคราะห์บุคลากรผู้มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางของสถาบันระดับอุดมศึกษา ทำหน้าที่เป็นผู้สอนและถ่ายทอดทำนองให้กับนักเรียนหรือเยาวชน ที่มีความพร้อมเข้ารับการต่อยอดทักษะขั้นสูงของซออุ้ม ซึ่งหนึ่งในผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับและมีบทบาทสำคัญต่อแวดวงการประกวดเดี่ยวซออุ้มในพื้นที่ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์ เป็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ ได้รับการถ่ายทอดองค์

ความรู้ ทักษะกลวิธีการบรรเลงซอด้วง ซออู้ และซอสามสาย จาก ครูวรยศ ศุขสายชล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับการยอมรับจากวงการดนตรีไทย ในระดับประเทศ ทั้งด้านฝีมือการบรรเลงและทักษะกลวิธีการบรรเลงขั้นสูงในเครื่องมือนซอด้วง ซออู้ และซอสามสาย ส่งผลให้ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ เป็นผู้ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านซอด้วง ซอสามสาย รวมถึงซออู้ อีกทั้งยังเป็นผู้พัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ด้านซอในการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซอในบทเพลงต่าง ๆ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่ให้ความอนุเคราะห์เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่ภาคเหนือตอนบนและตอนล่าง โดยทำการถ่ายทอดองค์ความรู้ทักษะการบรรเลงขั้นสูงของซอตลอดจนทางการบรรเลงเดี่ยวซอสำหรับการประกวด จนส่งผลให้ได้นักเรียนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดประสบผลสำเร็จในการประกวดเดี่ยวซอประเภทต่าง ๆ อย่างมาก

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยมีความสนใจทำการศึกษาแนวคิดและกระบวนการถ่ายทอดทางซออู้ในการประกวดดนตรีไทยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรณีศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการสร้างสรรคทางบรรเลงซออู้ที่ใช้สำหรับการประกวดในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซออู้ที่ใช้สำหรับการประกวดในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์
2. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยวซออู้สำหรับการประกวดในระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) มุ่งเน้นในการศึกษาแนวคิดการสร้างสรรคทางซออู้และกระบวนการถ่ายทอดสำหรับการประกวดดนตรีไทย ของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา กรณีศึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ โดยขั้นตอนวิธีดำเนินการวิจัยมีดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเบื้องต้น

การศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเป็นการศึกษาเอกสาร งานวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซออู้ ตลอดจนกระบวนการถ่ายทอดทาง

เดี่ยวซออุ้สำหรับการประกวดดนตรีไทย เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดกรอบ
ประเด็นการศึกษาที่ชัดเจน

2.การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การรวบรวม
ข้อมูลเอกสาร แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 2) การสัมภาษณ์บุคคล
ข้อมูลหลักได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ และบุคคลข้อมูลที่
เกี่ยวข้อง และ 3) การสังเกตการณ์กระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยวซออุ้

3.การเรียบเรียงข้อมูล

การเรียบเรียงข้อมูลที่ได้สืบค้นจากการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเอกสารและข้อมูล
ภาคสนามนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์วิจัย

4.วิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการเรียบเรียงข้อมูลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้แนวทางสังคีต
ลักษณะวิเคราะห์เพลงไทยของ รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี (2559) และการ
ประพันธ์เพลงไทยของ รองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี (2556) ซึ่งสามารถจำแนก
ประเด็นการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเด็น ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้ 1)
การวิเคราะห์ข้อมูลแนวคิดการสร้างสร้างสรรค์ทางซออุ้สำหรับการประกวด
ดนตรีไทยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ จากข้อมูลที่ได้จากการ
สัมภาษณ์ด้านหลักแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องร่วมกับการวิเคราะห์แนวทาง
การประพันธ์ทางเดี่ยวซออุ้สำหรับการประกวด 2) การวิเคราะห์และสังเคราะห์
ข้อมูลกระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยวซออุ้สำหรับการประกวดของ ผู้ช่วย
ศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ จากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต

5.ตรวจสอบข้อมูล

การตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์นำมาตรวจสอบเพื่อความถูกต้อง
แม่นยำ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ตรวจสอบการวิเคราะห์แนวคิดการสร้าง
สร้างสรรค์ทางซออุ้สำหรับการประกวดดนตรีไทยของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.อำนาจ บุญอนันต์ 2) ตรวจสอบการวิเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยว
ซออุ้สำหรับการประกวดโดย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์

ผลการศึกษา

จากการดำเนินการวิจัยตามกระบวนการที่กล่าวในข้างต้น ผู้วิจัยได้สรุปผลวิจัยเป็นประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. แนวทางการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซออุสำหรับการประกวดของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์

1.1 รูปแบบทางเดี่ยวซออุที่เหมาะสมสำหรับการประกวดตามแนวคิดของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ ประกอบไปด้วยปัจจัยดังต่อไปนี้

1) ถ่ายทอดอารมณ์เพลงและความหมายได้อย่างถูกต้องและสมบูรณ์

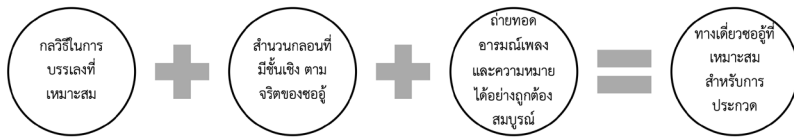
ทางเดี่ยวซออุที่มีความเหมาะสมต่อการประกวดเดี่ยว ผู้สร้างสรรค์ทำนองจำเป็นต้องรักษาเจตนารมณ์ อารมณ์ ให้เป็นไปตามความหมายที่ผู้ประพันธ์ได้วางโครงสร้างเอาไว้อย่างครบถ้วน ดังนั้นผู้ประพันธ์ทางเดี่ยวจึงต้องการตีความ และถ่ายทอดอารมณ์ การบรรยายในมุมมองลักษณะเฉพาะของเครื่องมือที่ทำหน้าที่บรรเลงทางเดี่ยวเท่านั้น ตลอดจนการกำหนดให้เป็นกฎสำคัญของการประพันธ์ทางเดี่ยวทุกเครื่องมือ

2) สำนวนกลอนที่มีขึ้นเชิงตามลักษณะเฉพาะของซออุ

สำนวนกลอนในทางเดี่ยวซออุที่เหมาะสมต่อการประกวดนั้นควรมีการเรียบเรียงด้วยสำนวนกลอนที่แสดงความเป็นตัวตนของซออุ และเหมาะสมกับธรรมชาติของการบรรเลงซออุ ในมิติด้านระบบเสียง การวางนิ้ว การใช้คันชัก ลีลาสำนวน ดังนั้นหากทางเดี่ยวมีการวางสำนวนกลอนได้เหมาะสม สำนวนกลอนจะเป็นส่วนช่วยสำคัญในการสื่อเรื่องราว อารมณ์ ความหมายของบทเพลงได้อย่างสมบูรณ์และเพิ่มอรรถรสมากขึ้น ทั้งนี้ควรระวังสำนวนกลอนที่เมื่อฟังแล้วให้ความรู้สึกสับสนวุ่นวายจนเกินงาม หรือสำนวนที่ปิดเบียนอารมณ์และความหมายของบทเพลง

3) กลวิธีในการบรรเลงที่เหมาะสม

การใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับสำนวนกลอน อารมณ์ และความหมายของบทเพลง หรือเป็นส่วนช่วยในการถ่ายทอดบทเพลงให้เกิดอรรถรสมากขึ้น ทั้งนี้กลวิธีที่ใช้ต้องไม่เล็ดทอนหรือเบี่ยงเบนอารมณ์ของบทเพลงที่ใช้แต่อย่างเดียวให้คลาดเคลื่อนจากที่ผู้ประพันธ์หลักกำหนดไว้ และการใช้กลวิธีควรคำนึงถึงความเหมาะสมกับระดับฝีมือของผู้บรรเลง

ภาพที่ 1 แนวคิดด้านทางเดี่ยวข้ออู้ที่เหมาะสมสำหรับการประกวดตามแนวทางของ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์
ที่มา: ผู้วิจัย

1.2 ขั้นตอนการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวข้ออู้สำหรับการประกวด

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ ได้อธิบายถึงขั้นตอนในการสร้างสรรค์ทางเดี่ยว

ข้ออู้สำหรับการประกวดโดยเรียงเป็นลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาบริบทของเพลง

ผู้สร้างสรรค์ทำนองต้องทำความเข้าใจถึงที่มาของบทเพลง ตลอดจนศึกษาสิ่ง
ที่ผู้ประพันธ์บทเพลงต้องการสื่ออันประกอบไปด้วย

- ชื่อบทเพลง
- ประวัติเพลง
- สำเนียงเพลง

2. การวิเคราะห์บทเพลง

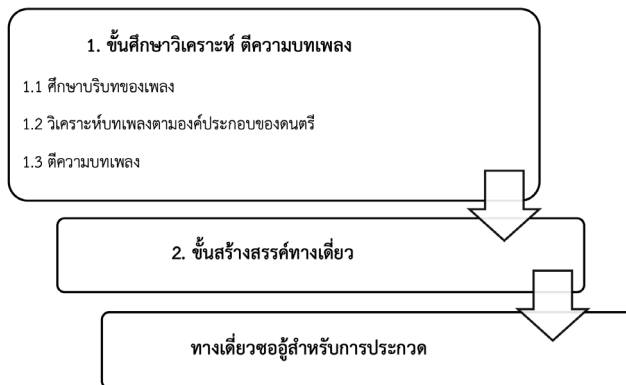
การวิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลงเพื่อหาอัตลักษณ์หรือคุณลักษณะเฉพาะ
ของบทเพลงนั้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวได้ถูกต้องตาม
โครงสร้างบทเพลงที่ผู้ประพันธ์เดิมได้กำหนดไว้ นอกจากนี้ยังมีประเด็นด้านหน้า
ทับที่เป็นตัวกำหนดกระสวนจังหวะของบทเพลง ผู้ประพันธ์ทางเดี่ยวจึงควรคำนึง
ถึงบทเพลงที่มีความประสงค์ในการประพันธ์ทางเดี่ยวนั้นเป็นหน้าทับแบบใด ซึ่ง
หน้าทับยังมีส่วนในการกำหนดรูปแบบสำนวนสำเนียงของบทเพลงด้วยในทาง
หนึ่ง

3. การตีความบทเพลง

ขั้นตอนการตีความของบทเพลงเป็นขั้นตอนที่นำผลจากการวิเคราะห์
โครงสร้างอัตลักษณ์ และองค์ประกอบทางดนตรีมาพิจารณาผสมผสานกับ
ทัศนคติและมุมมองของผู้ประพันธ์เพื่อสร้างสรรค์ทางเดี่ยวข้ออู้ตามการตีความ
ของตนเป็นลำดับถัดไป

4. การสร้างสรรค์ทางเดี่ยว

หลังจากการวิเคราะห์ ที่ความบทเพลง กระทั่งเข้าใจถึงบทเพลงตามที่ผู้ประพันธ์บทเพลงได้กำหนดไว้ จึงเริ่มสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซอสำหรับการประกวดผ่านกระบวนการสร้างสรรค์สำนวนทำนองการบรรเลงซอผู้ฝึสนามการวางกลวิธีการบรรเลงเฉพาะของซอ โดยอาศัยพื้นฐานการสร้างสรรค์ตามหลักทฤษฎีดนตรีไทย

ภาพที่ 2 ขั้นตอนขั้นตอนในการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซอสำหรับการประกวด
ที่มา: ผู้วิจัย

1.3 ลักษณะทำนองซอผู้ตามแนวทางการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซอสำหรับการประกวดของ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันต์ เพลงนาคบริพัตร สองชั้น ในการประกวดศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาครั้งที่ 67 โดยแบ่งเป็นประเด็น ดังนี้

1. การวิเคราะห์โครงสร้างทำนองหลัก
2. ตัวอย่างการวิเคราะห์แนวทางการประพันธ์ทางเดี่ยวซอ

1. การวิเคราะห์โครงสร้างทำนองหลัก

การแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียน ครั้งที่ 67 ปีการศึกษา 2560 กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ (สาระดนตรี) ได้กำหนดทำนองหลักสำหรับประกวดเดี่ยวซอในระดับประถมศึกษา ได้แก่ เพลงนาคบริพัตร สองชั้น ซึ่งหาวิเคราะห์จากเสียงลูกตกจากประโยคทำนองหลักแล้ว พบว่า เสียงลูกตกจากประโยคทำนองหลักทั้ง 4 ประโยคจัดเป็นกลุ่มบันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร) ใน

ระบบเสียง Pentatonic หรือกลุ่มบันไดเสียงสำเนียงเขมร

2. การวิเคราะห์แนวทางการประพันธ์ทางเดี่ยวซออุ เพลงนาครีพิตร สองชั้น ผู้วิจัยได้วิเคราะห์องค์ประกอบและรูปแบบการบรรเลงของทางเดี่ยวซออุ เพลงนาครีพิตร สองชั้น โดยใช้หลักการวิเคราะห์เชิงระบบ (Systematic Approach) ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์สำนวน, บันไดเสียงและลูกตก, ลักษณะการบรรเลง และพิสัยของเสียง โดยผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอข้อมูล

5 สัญลักษณ์ ประกอบด้วย

- สัญลักษณ์ แทนกลวิธีการพรมนิ้ว ซึ่งในการระบุว่าเป็นกลวิธีพรมนิ้ว
- สัญลักษณ์ แทนกลุ่มโน้ตเสียงที่มีความต่อเนื่องกัน
- สัญลักษณ์ แทนกลุ่มโน้ตที่เป็นลักษณะสำนวนอื่นเสียง
- สัญลักษณ์ แทนการใช้คันชักออก
- สัญลักษณ์ แทนการใช้คันชักเข้า

และทำการเปรียบเทียบทำนองเพื่อความชัดเจน ดังนี้

ทางโอดประโยคที่ 1

ทางฆ้องวงใหญ่

มือขวา	----	- ซ - ร	- ด - ม	-- ร ร	- ซ ฟ ร	- ด --	ฟ ฟ --	ซ ซ - ล
มือซ้าย	----	- ซ - ล	- ซ - ท	- ล --	- ซ ฟ ล	- ซ - ฟ	--- ซ	--- ล
1				2				

ทางเดี่ยวซออุ

-- ซ	- ล ซ - ร	- ฟ ม - ร ด ร ฟ	ซ ฟ ม - ร ด ม ร ด	ม ร ล ซ ฟ ร	ฟ ด ร ด - ร ฟ	--- ด ซ	- ล ซ - ร
ซ ล x							3
3 (ต่อ)							

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบทางฆ้องวงใหญ่กับทางเดี่ยวซออุ เพลงนาครีพิตร สองชั้น ทางโอดประโยคที่ 1
ที่มา: ผู้วิจัย

ผลการวิเคราะห์

สำนวนเพลง

พบว่าสำนวนเพลงในวรรคที่ 1 มีลักษณะสำนวนเริ่มต้น อารมณ์ เรืองราว ต่อมาในกลุ่มโน้ตที่มีลักษณะ 1 ใช้กลวิธีการเอื้อนเสียงเพื่อดึงดูดความสนใจของ

ผู้ฟังให้เกิดความสนใจในการฟังการบรรเลงและคลี่คลายอารมณ์เพลงในกลุ่มโน้ตที่ 2 จากนั้นในวรรคที่ 2 มีลักษณะสำนวนที่เป็นการพรรณนาเรื่องราวต่อเนื่องจากวรรคที่ 1

บันไดเสียงและลูกตก

พบว่าผู้ประพันธ์ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร) ในระบบเสียง Pentatonic มีการใช้เสียงจร คือ เสียงมี เพื่อการตกแต่งทำนองให้สมบูรณ์ แสดงให้เห็นถึงการยึดถือลูกตกหลักของวรรคที่ 1 และ 2 ถูกต้องตามทำนองหลักและหลักการประพันธ์

ลักษณะการบรรเลง

การใช้คันทัก 4 ในการบรรเลงทั้งหมด โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงดังนี้

- 1) สะบัดสามเสียง มูรีด (มี เร โด) และ ลขฟ (ลา ซอล ฟา)
- 2) พรมนิ้วปิด โน้ต ม (มี)
- 3) พรมนิ้วเปิด โน้ต ร (เร) และ โน้ต ล (ลา)
- 4) พรมนิ้วจาก โน้ต ลข (ลา ซอล) และ โน้ต รดี (เร โด)
- 5) พรมนิ้วพิเศษ โน้ต ฟ (ฟา)
- 6) เอื้อนเสียงมีการเอื้อนเสียงในกลุ่มโน้ต 1 , 2 และ กลุ่มสำนวน 3 จนกระทั่งจบสำนวน ในจังหวะโน้ตที่ 2 ของห้องที่ 1 บรรทัดที่ 2

พิสัยของเสียง

ประโยคที่ 1 มีเสียงต่ำที่สุดคือ โด เสียงที่สูงที่สุดคือ โดสูง มีระยะห่างทั้งหมด 8 เสียง ใน 1 ช่วงเสียง (Octave)

ทางพันประโยคที่ 1

ทางฆ้องวงใหญ่

มือขวา	----	-ซ-ร	-ด-ม	--รร	-ซฟร	-ด--	ฟฟ--	ซซ-ล
มือซ้าย	----	-ซ-ล	-ซ-ทุ	-ล--	-ซฟล	-ซ-ฟ	---ซ	---ล

ทางเดี่ยวซอด้

-มูรีด	ร มูรีซ	ฟ มูรีด	ร ม ด ร	ม ด ร ม	ฟ ล ซ ฟ	ม ร ด ร	ม ฟ ซ ล

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบทางฆ้องวงใหญ่กับทางเดี่ยวซอด้ เพลงนาครพิศร สองชั้น ทางพันประโยคที่ 1 ที่มา: ผู้วิจัย

ผลการวิเคราะห์

สำนวน

พบว่าสำนวนในวรรคที่ 1 มีลักษณะสำนวนกลอนพัน (غام) ในวรรคที่ 2 มีลักษณะสำนวนกลอนพัน (ตอบ) จากวรรคที่ 1

บันไดเสียงและลูกตก

พบว่าผู้ประพันธ์ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร) ในระบบเสียง Pentatonic มีการใช้เสียงจร คือ เสียงมี เพื่อการประดับตกแต่งทำนองให้สมบูรณ์แสดงให้เห็นถึงการยึดถือลูกตกหลักของวรรคที่ 1 และ 2 ถูกต้องตามทำนองหลักและหลักการประพันธ์

ลักษณะการบรรเลง

การใช้คันชัก 1 ในการบรรเลงโน้ตที่ไม่มีการพรมนิ้วและใช้คันชัก 2 ในโน้ตที่มีการพรมนิ้ว โดยมีการใช้กลวิธีบรรเลงดังนี้

- 1) พรมนิ้วปิด โน้ต มี (มี)
- 2) พรมนิ้วเปิด โน้ต ร (เร)
- 3) พรมนิ้วจาก โน้ต ลชี (ลา ซอล)

พิสัยของเสียง

ประโยคที่ 1 มีเสียงต่ำที่สุดคือ เสียงโด เสียงที่สูงที่สุดคือ เสียงลา มีระยะห่างทั้งหมด 6 เสียง ใน 1 ช่วงเสียง (Octave)

สรุปการวิเคราะห์ทางเดี่ยวขออุ้เพลงนาครีพัตร สองชั้น

จากการวิเคราะห์ทางเดี่ยวขออุ้เพลงนาครีพัตร สองชั้น โดยการวิเคราะห์โดยระบบ (Systematic Approach) พบว่า

สำนวนเพลง

ในทิวโอดมีการตกแต่งทำนองที่ให้คล้ายกับลักษณะทำนองของการขับร้องที่มีลักษณะเอื้อนไปตามทำนองหลัก แต่มีลักษณะพิเศษกว่าทำนองการขับร้องในส่วนที่ทำนองโอดของขออุ้สามารถบรรยายท่วงทำนองตัวโน้ตที่มีความละเอียดได้มากกว่า ผนวกกับการใช้กลวิธีพิเศษเฉพาะของขออุ้ จึงทำให้เกิดมิติท่วงทำนองที่ลึกซึ้งซึ่งมีความเป็นเอกลักษณ์ตามจริตของขออุ้ และในทิวพันส่วนมากมีลักษณะการตกแต่งทำนองให้เป็นลักษณะสำนวนกลอนพันแบบغام - ตอบ ซึ่งเป็นลักษณะกลอนที่นิยมใช้ในเพลงเดี่ยวของขออุ้

บันไดเสียงและลูกตก

พบว่าผู้ประพันธ์ใช้บันไดเสียงฟา (ฟา ซอล ลา โด เร) ในระบบเสียง Pentatonic มีการใช้เสียงจร คือ เสียงมี เพื่อการตกแต่งทำนองให้สมบูรณ์แสดงให้เห็นถึงการยึดถือลูกตกหลักของวรรณคดี 1 และ 2 ถูกต้องตามทำนองหลักและหลักการประพันธ์

ลักษณะการบรรเลง

พบว่าในเทียวโอดมีการใช้คันชัก 4 ในการบรรเลงทั้งหมด และมีการใช้กลวิธีบรรเลงดังนี้

1) สะบัดสามเสียง 2) พรมนิ้วปิด 3) พรมนิ้วเปิด 4) พรมนิ้วจาก และ 5) เอื้อนเสียง ในเทียวพณมีการใช้คันชัก 1 หรือ 2 ในการบรรเลงและมีการใช้กลวิธีบรรเลงดังนี้ 1) สะบัดสามเสียง 2) พรมนิ้วปิด 3) พรมนิ้วเปิด และ 4) พรมนิ้วจาก ซึ่งกลวิธีเหล่านี้เป็นส่วนช่วยให้ทำนองทางเดี่ยวมีความไพเราะ สื่ออารมณ์ความหมายของเพลงได้เป็นอย่างดี และยังบรรยายผ่านท่วงทำนองที่เป็นชั้นเชิงของซอได้อย่างชัดเจน

พิสัยของเสียง

ประโยคที่ 1 มีเสียงต่ำที่สุดคือ เสียงโด เสียงที่สูงที่สุดคือ เสียงโดสูง มีระยะห่างทั้งหมด 8 เสียง ใน 1 ช่วงเสียง (Octave)

2.การปรับพื้นฐาน

เป็นการถ่ายทอดทางเดี่ยวให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงได้ครบถ้วนสมบูรณ์ตามที่ผู้สร้างสรรค์วางไว้มากที่สุด โดยผู้เรียนจะพัฒนาทักษะฝีมือให้สามารถปฏิบัติกลวิธีต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการบรรเลงเดี่ยวให้ครบถ้วนตามที่ทางเดียวนั้นได้สร้างสรรค์เอาไว้ แต่ประเมินผู้เรียนแล้วพบว่าผู้เรียนมีความพร้อมในการรับการถ่ายทอด ผู้สอนไม่จำเป็นต้องปรับพื้นฐานแก่ผู้เรียนและสามารถไปยังขั้นตอนการถ่ายทอดทางเดี่ยวได้ทันทีตัวอย่างทำนองและกลวิธีการบรรเลงในการปรับพื้นฐาน

หากผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติกลวิธีพรหมจาก ซึ่งเป็นกลวิธีขั้นสูงที่มีความจำเป็นใช้ในการบรรเลงทางเดี่ยวซออยู่ในทุกบทเพลงได้ ผู้สอนได้มีแนวทางการปรับพื้นฐานดังตัวอย่างแบบฝึกหัดต่อไปนี้

1) แบบฝึกที่ 1 แบบฝึกเพิ่มความคล่องตัวของนิ้วชี้และนิ้วกลาง

เนื่องจากการพรหมจากต้องอาศัยความคล่องตัวของนิ้วชี้และนิ้วกลางเป็นอย่างมากจึงจำเป็นต้องมีการฝึกปฏิบัติเพื่อเพิ่มความคล่องตัวทั้งสองนิ้ว ดังนี้

ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร	ม ร ม ร

วิธีการฝึก

ผู้สอนให้ผู้เรียนสีโน้ต เสียงมี และ เสียงเร โดยใช้คันชัก 1 ต่อเนื่องและเน้นความเร็วเป็นจำนวนหลายรอบ ซึ่งระยะเวลาของการฝึกขึ้นอยู่กับผู้สอนในการกำหนดเวลาของการฝึก เช่น ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติได้ต่อเนื่องเป็นเวลา 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง หรือจนกระทั่งผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนคล่องตัวแล้วจึงเลิกฝึก เป็นต้น

2) แบบฝึกที่ 2 แบบฝึกที่นี้วพรมาจาก

เมื่อผู้สอนให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติในแบบฝึกที่ 1 จะเห็นได้ว่าผู้เรียนมีความคล่องตัวขึ้นแล้วจึงให้ใช้แบบฝึกหัดที่ 2 นี้ในการฝึกให้ผู้เรียนตีนิ้วพรมาจากนั้นผู้สอนต้องปฏิบัติแบบฝึกนี้ให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจถึงกลวิธีการพรมาจากนั้นจากที่ถูกต้องชัดเจนแก่ผู้เรียน และคอยสังเกตผู้เรียนว่าปฏิบัติถูกต้องหรือไม่พร้อมให้คำแนะนำจนกระทั่งผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนปฏิบัติได้ถูกต้องชัดเจน

วิธีการฝึก

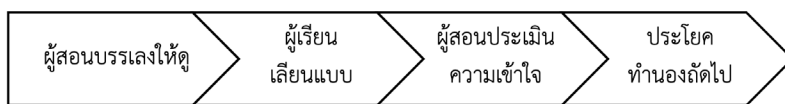
ให้ผู้เรียนใช้คันชัก 2 ตามที่กำหนดในแบบฝึกและตีนิ้วพรมาจากโน้ต ซล ในทุกห้องเพลงดังตัวอย่างในแบบฝึก ซึ่งระยะเวลาของการฝึกขึ้นอยู่กับผู้สอนในการกำหนดเวลาของการฝึก เช่น ผู้สอนอาจกำหนดให้ผู้เรียนปฏิบัติต่อเนื่องเป็นเวลา 30 นาที หรือ 1 ชั่วโมง หรือจนกระทั่งผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนคล่องตัวแล้วจึงเลิกฝึก เป็นต้น

3. การถ่ายทอด

การถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนมีลักษณะการถ่ายทอดแบบตัวต่อตัวเป็นรายบุคคล เนื่องจากทางเดียวมีความซับซ้อน มีการใช้กลวิธีการบรรเลงพื้นฐานและกลวิธีพิเศษอยู่ตลอดทั้งบทเพลง ผู้สอนจึงต้องเน้นการสอนอย่างเข้มงวดเพื่อการถ่ายทอดอารมณ์ความหมายของบทเพลงมีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยถ่ายทอดทางเดียวทีละประโยคเพลงให้ผู้เรียนสามารถจำได้พร้อมทั้งบรรเลงวรรคนั้นจนคล่องจึงจะถ่ายทอดวรรคถัดไป ทั้งนี้อาจมีการเสริมหรือปรับลดกลวิธีบางส่วนให้เหมาะสมกับศักยภาพและระดับทักษะฝีมือของผู้เรียนในแต่ละบุคคลได้เล็กน้อย

วิธีการถ่ายทอด

การถ่ายทอดผู้สอนจะถ่ายทอดทางเดียวแก่ผู้เรียนตัวต่อตัวที่ละประโยคเพลง ซึ่งหมายถึงอารมณ์เพลงและกลวิธีการบรรเลงที่ใช้ในประโยคเพลงนั้น ๆ ด้วยการที่ผู้สอนสืบทอดให้ผู้เรียนดู ฟัง และจำ จากนั้นให้ผู้เรียนสืบทอดเปลี่ยนแปลงในประโยคเพลงนั้น ๆ ในขณะเดียวกันผู้สอนก็ได้ให้โน้ตเพลงแก่ผู้เรียนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนอ่านทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ทั้งนี้เมื่อผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนเข้าใจกลวิธีการบรรเลง อารมณ์เพลงในประโยคนั้นแล้วจึงดำเนินการถ่ายทอดประโยคเพลงถัดไปตามลำดับ

ภาพที่ 3 กระบวนการขั้นตอนถ่ายทอดทางเดียว
ที่มา: ผู้วิจัย

4. การฝึกซ้อม

การฝึกซ้อมของผู้เรียนเน้นการมีวินัยในการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ มีจำนวนรอบการซ้อมในระหว่าง 10 – 50 รอบต่อวันขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของผู้สอน หากผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจในบทเพลง หรือไม่เข้าใจการใช้กลวิธี จะกำหนดให้มีรอบซ้อมเยอะที่สุดเมื่อเห็นว่าผู้เรียนมีความเข้าใจมากขึ้น คล่องแคล่วมากขึ้นก็จะลดรอบการซ้อมลง ในระหว่างการซ้อมมีการให้ผู้เรียนอ่านโน้ตควบคู่ไปด้วย มีสื่อช่วยเหลือในการฝึกซ้อม คือ เสียงบันทึกที่บรรเลงโดยผู้สอน หรือ วิดีโอการบรรเลงโดยผู้สอน เพื่อให้ผู้เรียนใช้เป็นสื่อสำหรับการฝึกซ้อมด้วยตนเองเมื่อกลับบ้าน ผู้เรียนต้องฝึกกระทั่งจำทำนองและใช้กลวิธีได้โดยไม่ต้องอ่านโน้ตหรือใช้สื่ออีกต่อไป โดยในกระบวนการในการฝึกซ้อมของผู้เรียนถูกแบ่งเป็น 4 ระยะดังนี้

1)ระยะที่ 1 ผู้เรียนฝึกซ้อมด้วยตนเอง

ผู้เรียนซ้อมตามที่ผู้สอนมอบหมายให้ เช่น 20 รอบ โดยอ่านโน้ตควบคู่ไปด้วย หรือสืไปพร้อมกับสื่อช่วยเหลือที่ผู้สอนมอบให้จนครบตามกำหนด จากนั้นจึงเข้าสู่ระยะที่ 2 เป็นลำดับถัดไป

2)ระยะที่ 2 ฝึกซ้อมเพื่อประเมินผลการฝึกซ้อม

ผู้สอนจะควบคุมการฝึกซ้อมด้วยตนเองเพื่อประเมินว่าผู้เรียนยังมีข้อบกพร่องหรือไม่ ประการใด จากนั้นจึงเข้าสู่ระยะที่ 3 เป็นลำดับถัดไป

3)ระยะที่ 3 ให้คำแนะนำ

หากผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนบกพร่องประการใด จะมอบคำแนะนำให้แก้ไขจุดบกพร่อง โดยอาจมอบแบบฝึกหัด หรือ ปฏิบัติให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่างและให้ปฏิบัติตาม ซึ่งจะให้ผู้เรียนกลับสู่กระบวนการในระยะที่ 2 อีกครั้ง และหากผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนบรรเลงได้สมบูรณ์แล้ว จะเข้าสู่ระยะที่ 4 เป็นลำดับสุดท้าย

4)ระยะที่ 4 ฝึกซ้อมเพื่อตรวจสอบคุณภาพ

ผู้สอนจะนัดหมายให้ผู้เรียนบรรเลงให้ดู เพื่อตรวจสอบคุณภาพเป็นระยะ ๆ ช่วงก่อนถึงวันประกวดตามที่ผู้สอนเห็นสมควร หากเห็นว่าผู้เรียนรักษาคุณภาพการบรรเลงไม่ได้ จะกลับสู่กระบวนการระยะที่ 2 หรือ 3 อีกครั้งตามดุลพินิจ

นอกจากนี้ยังพบว่ามีหลักการฝึกซ้อมที่เน้นการฝึกบรรเลงแบบเข้มข้นต่อเนื่องจำนวนหลายรอบต่อวัน ซึ่งต้องอาศัยวินัยในการฝึกซ้อมของผู้เรียน ในขณะที่เดียวกันผู้สอนก็คอยประเมินการซ้อมพร้อมทั้งให้คำแนะนำตลอดการซ้อมจนกระทั่งผู้เรียนสามารถบรรเลงได้อย่างชำนาญ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่ผู้สอนตั้งใจไว้ แต่หากในกรณีที่ผู้เรียนไม่สามารถบรรเลงได้ในรายละเอียดส่วนกลอนส่วนใดหรือกลวิธีใดและผู้สอนได้ประเมินพร้อมทั้งปรับพื้นฐานแล้ว ยังพบว่าศักยภาพฝีมือผู้เรียนไม่สามารถกระทำได้จริงในขณะนั้น ผู้สอนอาจมีการปรับรายละเอียดส่วนนั้นให้เหมาะสมกับศักยภาพผู้เรียนได้เช่นกัน

อภิปรายผล

ด้านแนวคิดการสร้างสรรคทางเดี่ยวซอู้สำหรับการประกวดของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์ พบว่า ได้ใช้หลักการประพันธ์สอดคล้องกับแนวคิดด้านองค์ประกอบของดนตรีไทยในการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซอู้โดยยึดหลักโครงสร้างลูกตกประโยค ทำนองหลักอย่างเครื่องครัด และมีการแปรทำนองเป็นไปตามชั้นเชิงหรือธรรมชาติการบรรเลงของซอู้ มีการใช้กลวิธีการบรรเลงซอู้สอดคล้องกับระเบียบวิธีการบรรเลงซอู้ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพดนตรีไทย นอกจากนี้ยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างสรรคตามแนวคิดของ Guildford (1967) ด้านความคิดละเอียดลออในการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวซอู้สำหรับการประกวดของนักเรียนใน

ด้านการประพันธ์ทางเดี่ยวยังมีความสอดคล้องกับทฤษฎีการประพันธ์เพลงไทยของ พิชิต ชัยเสรี (2556) ได้แก่ 1.บันตารังสฤษฎ์ ในการสร้างสรรค์ท่วงทำนองทางเดี่ยวขอู้สำหรับการประกวดจากการตีความเกณฑ์การแข่งขันศิลปหัตถกรรมนักเรียน 2. ศีกศิตอนุรักษ์ ในการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวขอู้ที่เป็นไปตามขนบจารีตการประพันธ์ทางเดี่ยวของดนตรีไทย แบบมีเที่ยวโอด เที่ยวพัน นอกจากนี้ยังรักษาไว้ซึ่งลูกตกทำนองหลักอย่างเคร่งครัด มีความสอดคล้องกับทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ในการแสดงออกทางอารมณ์ของศิลปินซึ่งถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกผ่านการประพันธ์ทางเดี่ยวขอู้ให้แก่ผู้เรียน มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ บรรเลง พระยาชัย (2554) ในประเด็นเรื่องอัตลักษณ์ทางเดี่ยวขอู้มีการใช้กลวิธีขับร้องมาผสมผสาน ใช้หางเสียงท้ายเอื้อนเช่นเดียวกับทางร้อง เช่นเดียวกับขอด้วง มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณิ ชูเสน (2561) ในประเด็นการสร้างสรรค์ทางเดี่ยวคือการอวดของคน 2 ฝ่ายได้แก่ ผู้ประพันธ์ และผู้บรรเลง ซึ่งในที่นี้คือ ผู้สอน และผู้เรียน

ด้านกระบวนการถ่ายทอดทางเดี่ยวขอู้สำหรับการประกวดของนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำนาจ บุญอนันท์ พบว่ามีความสอดคล้องกับทฤษฎีการสอนดนตรีของมอนเตสเซอร์รี (Montessori) ในงานของ สิขมณเสก ย่านเดิม (2558) ในประเด็นการให้ผู้เรียนฝึกซ้อมด้วยการอ่านโน้ตเป็นสื่อควบคู่ และมีการใส่สัญลักษณ์เพื่อกำกับการใช้กลวิธีการบรรเลง นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับทฤษฎีการสอนของซูซูกิ (Suzuki Method) ในการให้ผู้เรียนฝึกซ้อมจำนวนซ้ำหลายรอบ ทั้งยังมีการบันทึกเสียงการบรรเลงของผู้สอนให้ผู้เรียนฟังเป็นสื่อช่วยให้ผู้เรียนฝึกซ้อมด้วยตนเองให้มีความชำนาญมากขึ้นและยังมีความสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกรณีที่ผู้สอนประเมินและเห็นว่าผู้เรียนไม่สามารถปฏิบัติกลวิธีหรือบรรเลงไม่ได้ในส่วนตัว ผู้สอนก็ได้มีการปรับทางเดี่ยวให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนในบุคคลนั้น มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ พาณี เพียรชนะ (2563) ในประเด็นการใช้ทฤษฎีการสอนดนตรีของซูซูกิ (Suzuki Method) และพบว่าผู้เรียนมีประสิทธิภาพในด้านทักษะการบรรเลงเดี่ยวขอู้เพิ่มมากขึ้น

ผลจากการศึกษา ได้พบแนวทางการประสบผลสำเร็จในการประกวดเดี่ยวขอู้ในระดับชั้นต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากความพอดีในสองมิติ ได้แก่ การสร้างสรรค์ทางที่ดี และกระบวนการถ่ายทอดให้แก่ผู้เรียนที่ดี จึงจะทำให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงเดี่ยวขอู้ได้อย่างมีคุณภาพและเพิ่มโอกาสในการชนะการประกวดมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- บรรเลง พระยาชัย. (2554). *วิเคราะห์อัตลักษณ์การเดี่ยวซอด้วงประเภทเพลงหน้าทับปรบไก่อ่ ของครูประเวช กุ่มท. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พานิ เพียรชนะ. (2563). *การพัฒนาและหาประสิทธิภาพชุดแบบฝึกทักษะซอด้วงเบื้องต้น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาโรงเรียนการตวิทยาลั. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.*
- พิชิต ชัยเสรี. (2556). *การประพันธ์เพลงไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พิชิต ชัยเสรี. (2559). *สังคีตลักษณะวิเคราะห์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2531). *ความสำคัญของเพลงเดี่ยวในวงการดนตรีไทย. มหกรรมเดี่ยวเพลงไทยชัยมงคล, 12, 1-15.*
- วรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2556). *ความสามารถในการคิดและเขียนเชิงสร้างสรรค์ในการเรียนรายวิชาการวิจัย ในชั้นเรียนของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.*
- ลิขณันเศก ย่านเดิม. (2558). *แนวคิดทฤษฎีการสอนดนตรี. วารสารศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 19(2), 28 -29.*
- สุวรรณี ชูเสน. (2561). *การสร้างสรรครูปแบบการประพันธ์ทางเดี่ยวซอด้วงเพลงตามกวาง เถา. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์.*
- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence.* McGraw-Hill, Book Company.

